

Statskonsulenternes Indberetninger for Aaret 1941.

VII.

Beretning fra Statskonsulent Aug. Kjær.

At Interessen for Hesteavl i 1941 har været endnu større end de nærmest foregaaende Aar, faar man Indtryk af derigennem, at Antallet af bedækkede Hopper er steget fra ca. 100 000 til omtrent 112 000. Selv om Tællingen i 1941 fandt Sted ca. 14 Dage senere, er Tallet dog saa talende, at man ikke behøver at knytte nærmere Kommentarer hertil med Undtagelse af, at jeg maa understrege, at de øvrige Tællingsresultater ikke synes at være Udtryk for, at der herhjemme syntes at raade Mangel paa Heste. I Sammenligning med 1940 er den samlede Hestebestand i Landkommunerne gaaet op fra 574 675 til 589 237. Af Hingste og Vallakker er der praktisk talt samme Antal som Aaret forud. Derimod er Antallet af Hopper (tre Aar og derover) steget fra 225 000 til 231 000, og samtidig er Antallet af Plage (eet til tre Aar) steget fra 930 000 til 950 000, og Føllene fra 531 000 til 571 000. Naar Interessen for Hestetillæget har været saa stor, som Tilfældet er, skyldes det, at Begæret efter Heste saavel til Eksport som til Hjemmebrug har været stort og Priserne gode, det sidste gælder ikke mindst for Brugsheste til Hjemmemarkedet, for hvilke Priserne har ligget en Del højere end til Eksport.

At mit Arbejde indenfor den svære Hesteavl er blevet paavirket af denne forøgede Interesse er naturligt, men da jeg ikke har haft Benzin til Raadighed til Tjenesterejser, har det ikke været mig muligt at imødekomme de forøgede Krav, selv om jeg, som det vil fremgaa af det efterfølgende, har spændt min Arbejdsevne lige til Bristepunktet, ja, maaske mere, end godt var, og det er givet, at adskillige Arbejder er blevet forsinket mere end gavnligt.

I Februar og Marts Maaned har Kaaringerne af Hopper og Hingste af jydsk Race som sædvanligt lagt stærkt Beslag paa mig. Hingste-kaaringerne blev i Jylland afholdt paa ti Pladser og desuden i Odense, Roskilde og Nykøbing F. Vejrliget var i disse Maaneder meget ublidt og Kulden stærk, hvilket selvfølgelig besværliggjorde Arbejdet i høj Grad.

Der var anmeldt 194 treaarige og 68 fireaarige Hingste mod henholdsvis 236 og 97 Aaret forud. Naar Antallet af anmeldte saaledes var gaaet stærkt tilbage, skyldes det sikkert, at Fodringssituationen var af en saadan Art, at den manede Opdrætterne til ikke at spekulere paa ufornuftig Maade, og da Kaaringen utvetydig viste mig, at Antallet af rene „Umuliusser“, der ikke engang kunde blive gode

Vallakker, var svundet ind til praktisk talt 0, faar man ogsaa Indtryk af, at de jydsk Opdrættere i stigende Grad har forstaaet, hvorledes en jydsk Hingst skal se ud.

Uagtet det mindre Antal viste Resultatet af Kaaringerne ikke en tilsvarende Nedgang, idet der kaaredes 68 treaarige mod 74 Aaret forud og 39 fireaarige mod 34 i 1940. Et er imidlertid Antal, langt vigtigere er Kvaliteten af de kaarede, og i saa Henseende viste de treaarige sig at være bedre end Aaret forud, og det gjaldt ikke mindst den gode Del af disse. Spidsen var Hads Herreds Hesteavlforenings Flybosøn, „Ørn“, en fortrinlig, betydelig, passende stor Hingst af særdeles godt jydsk Præg og Slag, føre, velstillede Ben, gode Hove og kraftig Bevægelse, en Smule indfodet for. Individuelt set hører den sikkert til det bedste, den jydsk Hesteavl har frembragt, og den er en værdig Konkurrent til Spidsen blandt de fireaarige, Vestjydesønnen „Høvdingen“ tilhørende Roskildeegnens jydsk Hesteavlforening. Denne mægtige, dybe, ualmindelig sværlemmede og typiske Hingst var ubetinget den bedste i fireaars Holdet.

Hingstekaaringerne viste paa utvetydig Maade, at den jydsk Hestrace stadig opretholder ikke alene sin Livskraft, men ogsaa Evnen til at give Avlsdyr af en Kvalitet, der med Rette kan siges at betegne en støt og jævn Fremgang.

Efter hver Kaarings Afslutning gjorde jeg som sædvanlig Rede for Resultatet af de afholdte Kaaringer, og Tilslutningen til disse Foredrag var overvældende, til Trods for at det ublide Vejr ikke virkede begunstigende i saa Henseende.

Foruden Hingstekaaringerne har jeg ogsaa ledet femten Hoppekaaringer i Februar og Marts Maaned i Jylland, og desuden har jeg — til Dels paa andre Tider af Aaret — ledet tre Hoppekaaringer paa Sjælland samt overværet saadanne paa Fyn og Lolland-Falster. I alt har der ved de af mig ledede Kaaringer været fremstillet 519 Hopper, hvilket imidlertid kun har været en Brøkdelen af det Antal jydsk Hopper, der har været fremstillet til Kaaring i 1941, idet der rundt om i Foreningerne afholdes Kaaringer, der, da Statskonsulenten ikke kan komme rundt til alle, ledes enten af Samvirksomhedens Konsulent eller et for hvert Amt valgt fast Kaaringsmedlem. At saavel Hingste- som Hoppekaaringer har været en haard Prøve for mit Helbred, skal jeg kun anføre i forbigaaende.

Ogsaa i 1941 holdtes Standard-Hoppekaaring, og denne fandt Sted i Vejen. Imidlertid forhindrede Vejret, at Tilslutningen blev saa stor som paakrævet, for at Kaaringen fuldt ud kunde virke som ønsket, men forhaabentlig vil man i kommende Tider iværksætte Foranstaltninger paany.

Hoppekaaringerne sker nu overalt i Jylland med Points, saaledes at ti, ni og otte Points svarer til I. Klasse og syv, seks og fem til II. Klasse, medens lavere Points betyder Kassation. Her er et Sted, hvor Pointssystemet anvendt paa rette Maade ikke alene kan gøre Gavn, men ogsaa synes at have faaet almindelig Tilslutning og Anerkendelse ude hos Opdrætterne, idet man derved faar Mulighed for yderligere at drage Skel indenfor de enkelte Klasser, hvor Forskellen mellem de bedste og de ringeste i Almindelighed kan være ret

stor. Det er en given Sag, at ti Points kun bør tildeles den virkelig fremragende og ni Points til de meget gode og otte Points til de Hopper, der betegnes som almindelige I. Klasses.

Paa Grund af de unormale Forhold kunde et samlet jydsk Ungskue ikke affoldes, og i Stedet for blev der iværksat en Bedømmelse af de til Ungskuet anmeldte to- og treaarige Hingste. I Modsætning til 1940 skulde denne Bedømmelse ske rundt ved de sædvanlige Amtsskuer, hvorved den kom til at foregaa i fuldt Dagslys, men jeg skal ikke skjule, at denne Bedømmelse, hvorved Hingstene samledes paa ti forskellige Pladser, kun var et Surrogat for det samlede Ungskue og ikke kunde yde den Belæring, et saadant formaar. Der var til disse Amtsskuer anmeldt saavel jydsk som belgiske og norske Hingste, og Bedømmelsen foretoges af et samlet Udvalg bestaaende af to, der repræsenterede den jydsk, to den belgiske og en den norske Hesterace samt jeg, der valgtes til Formand. Der var anmeldt 57 jydsk, 11 belgiske og 4 norske Hingste. Til jydsk treaars Hingste uddeltes fem I., fjorten II., seks III. og tre IV. Præmier. Paa Fløjen kom her „Ørn“, der havde udviklet sig fortrinligt siden Kaaringen, og den tildeltes „De samvirkende jydsk Hesteavlforeninger“s Vandrepokal som Amtsskuets bedste Hingst. De toaarige var knapt paa Højde med de treaarige, idet en meget betydelig Del af denne Aargang gaar i Marsken, men desuagtet uddeltes i dette Hold tre I., seks II., fire III. og ti IV. Præmier, saa Holdet var absolut ikke svagt.

Til treaarige belgiske Hingste uddeltes to II. samt til toaarige tre III. Præmier. Holdet var svagt og uensartet med Hensyn til Type.

Var de norske Hingste end faa, var de til Gengæld forholdsvis gode, og til de treaarige uddeltes een I. og to II. Præmier, medens en toaari fik I. Præmie.

Selv om disse Amtsskuer var et Plus for det stedlige Amts Fælles- eller lokale Skue, saa var det som tidligere omtalt kun et paatvunget Surrogat, og Haabet om igen at kunne samle de unge Hingste til et samlet Ungskue var stadigt levende.

Som Følge af at disse Amtsskuer beslaglagde overordentlig meget af min Tid, kunde jeg ikke overvære Fællesskuerne i København, Odense og Nykøbing F, men saavidt jeg formaaede, overværede jeg adskillige lokale Dyrskuer, hvor jeg dels holdt Foredrag, dels var Dommerne behjælpelige under Udøvelsen af deres Arbejde.

Det har allerede gennem en Aarrække været ret almindeligt, at der foruden ved de større nu ogsaa ved de mindre Skuer foretages en Demonstration af de præmierede Dyr samt en nærmere Omtale af disse. Til saadanne Foredrag har der været kaldt paa mig langt oftere, end jeg har været i Stand til at imødekomme, men jeg er ikke i Tvivl om, at den Belæring, som igennem saadanne Demonstrationer og Foredrag kan gives, er overordentlig stor, hvorfor jeg beklager, at jeg ikke i højere Grad har været i Stand til at stille mig til Raadighed.

Jeg har som i tidligere Aar været Medlem af det Udvalg, der bedømmer Afstamningen for de til de jydsk Ungskuer og de jydsk Kaaringer anmeldte Hingste. Skal Afstammingsbedømmelsen foretages paa en Maade, saa den i mest mulig Grad imødekommer den Inter-

esse, hvormed den omfattes i vide Kredse, er det en Nødvendighed, at hver enkelt Hingsts Afstamning underkastes en indgaaende Undersøgelse, for at Afstammingskarakteren for hver enkelt kan være saa forholdsmæssig rigtig som muligt. Afstamningen tillægges nu til Dags overordentlig stor Betydning, og at den har en saadan, anser jeg for givet. Derimod stiller jeg mig som angivet i min Beretning for 1940 stadig noget tvivlende overfor dette, om vi med vor nuværende Viden er i Stand til at foretage en saa fint gradueret Afstammingsbedømmelse, som almindelig sker, og jeg er ikke i Tvivl om, at her foreligger et Felt, som i høj Grad trænger til yderligere „Opdyrkning“ og Klarlæggelse, men som hidtil er blevet behandlet lidt for imperistisk.

Ligesom i tidligere Aar har jeg deltaget i en Række Møder og Forhandlinger, saaledes i det aarlige Møde for Statskonsulenter i Det kgl. danske Landhusholdningsselskab, i Udvalgmøde for Tilrettelæggelse af Konsulentmøderne samt ledet disses Husdyrbrugssektions- og Fællessektionsmøde. Desuden har jeg deltaget i Foreningen af jyske Landboforeningers Delegeretmøde og Møder i dets Ungdoms- og Husdyrbrugsudvalg, i Bestyrelses- og Repræsentantskabsmøder indenfor provinsielle Sammenslutninger af Hesteavlforeninger for Heste af jydsk Race. Desuden har jeg medvirket ved det i Aarhus afholdte Kursus for Ledere af „Kursus i Hestens Brug og Mønstring“, foruden at jeg saa vidt muligt har bistaet Organisationer og private med Raad og Daad, naar noget saadant har været ønsket, og jeg har ligesom tidligere været afæsket Udtalelser til Brug for Rets- og Voldgiftsager.

Saaledes har der været lagt stærkt Beslag paa mig udefra i Aarets Løb, og jeg har helt eller delvis været borte fra mit Hjem i 136 Dage mod 108 i 1940, og herunder har jeg været stærkt benyttet som Foredragsholder, idet jeg har afholdt ikke mindre end 69 saadanne mod 43 i Fjor, men til Trods for dette meget betydelige Antal har jeg ofte været nødt til at svare afslaaende paa Ønsker om Foredrag, ligesom jeg ikke mindst paa Grund af de vanskelige Trafikforhold ikke i nær den Grad, som jeg kunde ønske, har været i Stand til at foretage Besøg hos Opdrætterne og ved Skuer.

Men selv om „Arbejdet ude i Marken“ saaledes har været større end i 1940, har Hjemmearbejdet ikke stillet mindre Krav til mig. Som tidligere har jeg haft en betydelig Brevveksling med Institutioner og private, dels som Statskonsulent og dels som Stambogsfører for Heste af jydsk Race, og fra Kontoret her er der i 1941 udsendt over 8 200 Breve og Postforsendelser.

Det er ikke mindst Stambogsføringen for Heste af jydsk Race, der har beslaglagt al den Tid, jeg kunde stille til Raadighed, og da Tilslutningen til Stambogsføringen ogsaa i 1941 viste Stigning i Forhold til det foregaaende Aar, har det i højeste Grad knebet for mig med den Medhjælp, der har været til min Raadighed, at faa Arbejdet udført indenfor de sædvanlige Tidsfrister, men det er dog lykkedes i Aarets Løb at faa gjort Bind XII af den almindelige Stambog saa vidt færdig, at den kunde udsendes i Foraaret 1942. Dette Bind omfattede 1 000 Hopper og 110 Hingste, samt Bind XV af Elitestambogen